ועשה לך (א)משלך אלא למ"ד משל צבור מאי איכא למימר דתניא קח לך משלך ועשה לך משלך (ב)ויקחו אליך משל צבור דברי רבי יאשיה ר' יונתן אומר בין קח לך בין ויקחו אליך משל צבור ומה תלמוד לומר קח לך כביכול (ג)משלך אני רוצה (ד)יותר משלהם אבא חנן אמר משום ר' אלעזר (ה)כתוב אחד אומר 1ועשית לך ארון עץ וכתוב אחד אומר 2ועשו ארון עצי שטים הא כיצד כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום כאן בזמן שאין עושין רצונו של מקום עד כאן לא פליגי אלא בקיחות דעלמא ועשיות דעלמא קיחות דעלמא 3קח לך סמים עשיות דעלמא 4עשה לך שתי חצוצרות כסף אבל הנך פרושי קא מפרש דמשלך הוא במלואים מכדי כתיב 5ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת 6ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת למה לי שמע מינה קח לך משלך הוא ביום הכפורים מכדי כתיב 7בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת וגו' 8ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת והקריב את פר החטאת אשר לו למה לי שמע מינה האי (ו)לו משלו הוא רב אשי אמר דנין פר לחטאת ואיל לעולה מפר לחטאת ואיל לעולה לאפוקי ראש השנה ועצרת דתרווייהו עולות נינהו רבינא אמר דנין עבודה בכהן גדול מעבודה בכהן גדול לאפוקי כולהו קושייתין דלאו עבודה בכהן גדול נינהו ואיכא דאמרי אמר רבינא דנין עבודה תחלה מעבודה תחלה לאפוקי הני דלאו תחלה נינהו מאי תחלה אילימא תחלה בכהן גדול היינו קמייתא אלא עבודה תחלה במקום מעבודה תחלה במקום כי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן מתני חדא (ז)[רבי יהושע בן לוי] מתני תרתי ר' יוחנן מתני חדא לעשות לכפר אלו מעשה יום הכפורים (ח)[וריב"ל] מתני תרתי לעשות אלו מעשה פרה לכפר אלו מעשה יום הכפורים ר' יוחנן מתני חדא והא אנן תנן שבעת ימים קודם יום הכפורים ושבעת ימים קודם שריפת הפרה מעלה בעלמא והא (ט)א"ר מניומי בר חלקיה א"ר מחסיא בר אידי א"ר יוחנן 9כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם לעשות אלו מעשה פרה לכפר אלו מעשה יום הכפורים ההוא דרביה הוא דכי אתא רבין אמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל לעשות אלו מעשה פרה לכפר אלו מעשה יום הכפורים א"ל (י)ריש לקיש לרבי יוחנן מהיכא קא ילפת לה ממלואים אי מה מלואים כל הכתוב בהן מעכב בהן אף הכא נמי כל הכתוב בהן מעכב בהן וכי תימא הכי נמי והתנן ומתקינין לו כהן אחר (כ)ולא קתני מפרישין וכי תימא מאי מתקינין מפרישין ליתני או אידי ואידי מתקינין או אידי ואידי מפרישין (א)א"ל אלא מר מהיכא יליף לה אמר (ל)מסיני דכתיב 10וישכון כבוד ה' על הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים ויקרא אל משה ביום השביעי מכדי כתיב ויקרא אל משה ביום השביעי מאי ששת ימים זה בנה אב שכל הנכנס במחנה שכינה טעון פרישת ששה והא אנן שבעה תנן (מ)מתניתין רבי יהודה בן בתירא היא דחייש לטומאת

ועשה לך. כמו עשה לך שתי חצוצרות כסף: **כביכול.** אני שמעתי אם היה ציבור יכול להתכפר בשל יחיד (א) הייתי רוצה. ואני אומר לפי שדבר קשה הוא לומר שהקב"ה קן בישראל אומר כביכול כלומר על כרחינו יאמר כן כאילו (נ) (אי) אפשר לומר כן וכן כל כביכול שבהש"ס: **בזמן שהן עושין רצונו של מקום.** נקראת העבודה על שמם: **עד כאן לא פליגי.** תירוצא הוא: **קח לך למה לי.** דשני קרא בדיבוריה ממה שהתחיל לדבר: **דנין פר לחטאת ואיל לעולה.** ביוה"כ יש פר לחטאת ואיל לעולה בקרבן יחיד דכהן גדול בזאת יבא אהרן וגו' ודשמיני למלואים נמי עגל לחטאת ואיל לעולה: **עבודה בכהן גדול.** ביום הכפורים מעבודה בכ"ג במלואים דכתיב (ויקרא ט) ויקרב אהרן אל המזבח: **אילימא תחלה בכהן גדול.** דנין יום הכפורים שהיא עבודה ראשונה שהוטלה בכהן גדול בקרבנות צבור ביוה"כ הראשון מעבודת שמיני למלואים שהיא עבודה ראשונה שנעשית על ידי כהן גדול מעולם: **תחלה במקום.** יום הכיפורים יש (ב) לו עבודה לפני לפנים שביום הכיפורים הראשון היתה תחלה במקום שקודם לכן לא נכנס אדם שם לעבודה ויום שמיני למלואים היתה עבודה תחלה במזבח החיצון. ואם בשביל ששימש משה כל שבעת ימי המלואים אין קרויה עבודה אלא עבודת כהנים שהוא נלבש בגדי כהונה ושל משה בחלוק (ס) לבן שלא הוכשר אלא לשעה: **ר' יוחנן מתני חדא.** לא דריש מהאי קרא דכאשר עשה ביום הזה אלא חדא פרישה: **מעלה בעלמא.** מפני הקל שהקילו בה לטמא מדעת הכהן השורפה עשו בה מעלות רבות: **מהיכא ילפת לה.** לכך פרישה: **אי מה מלואים כל הכתוב (ג) מעכב בהן.** כדילפינן לקמן בשמעתין (דף ה.): **ולא קתני מפרישין.** ואם יארע פסול בכהן גדול ישמש זה בלא פרישה: **אלא מר מהיכא יליף אמר ליה מסיני.** שמצינו שפירש משה קודם כניסתו למחנה השכינה: **ויכסהו הענן.** למשה: **ר' יהודה בן בתירא.** לקמן בפרקין (דף ו.): לטומאת

לאפוקי עצרת ור"ה דתרווייהו עולות נינהו. לא ידענא אמאי לא קאמר הכי לעיל בשינויא דר' אבהו לאפוקי עצרת ורא"ש השנה דצבור נינהו או לימא לאפוקי כולהו קושייתא כדקאמר רבינא בסמוך ושמא לר' אבהו לא הקשו לו אלא מראש השנה דעצרת הוה ניחא להו כדשנינן לעיל ולרב אשי הקשו לו נמי אחת מעצרת ומראש השנה ותירץ תירוץ אחד על שניהם ולרבינא הקשו לו נמי אחת כולהו קושייתא דלעיל ותירץ בתירוץ אחד: **דרביה הוא דכי אתא רבין כו'.** הוה מצי למימר אמוראי נינהו אליבא דרבי יוחנן וטובא איכא בהש"ס דכי אתא רב דימי אתא לאיפלוגי אאמורא שלפניו אלא משום דאשכח בהדיא דר' יוחנן משמיה דר' ישמעאל אמר הכי להכי משני הכי וא"ת ור' יוחנן היכי פליג על ר' ישמעאל שהוא תנא וי"ל משום דאשכח ברייתא לקמן (דף ד.) דתניא כוותיה ול"ג בברייתא דתניא כוותיה דר' יוחנן לעשות זה מעשה פרה אלא ה"ג לעשות לכפר זה מעשה יום הכפורים וכן משמע מתוך פרש"י שפי' (שם) וכהם שמפרישין לאו מקרא יליף לה אלא מעלה בעלמא אי נמי י"ל מדקאמר ר' יוחנן משמיה דר' ישמעאל הכי מכלל דרבנן פליגי עליה ואיהו דאמר כרבנן: **זה בנה אב כל הנכנס למחנה שכינה כו'.** תימה לי בשלמא ממלואים גמר שפיר אף לדורות מדכתב בהדיא כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר אלא מסיני היכי גמר ומדנקט זה בנה אב משמע מיתורא דקרא נפיק כמו זה בנה אב שכל חטאות קודמות לעולות דמיתורא נפיק כדאיתא בפרק כל התדיר (זבחים דף צ.) והכא מאי יתורא איכא ונראה דהכא נמי לא הוה צריך למיכתב אלא ויעל משה אל ההר ויכס הענן את ההר ויקרא ה' למשה ביום השביעי מתוך הענן מאי איצטריך למיכתב ויכסהו הענן ששת ימים אלא אצטריך לדורות:

רבי יהודה בן בתירא היא דחייש לטומאת ביתו. תימה לי לריב"ב נמי תיסגי בששה ימים גבי פרה כיון דטבול יום כשר בפרה ליטבליה בצפרא ביום השביעי וישרוף בו ביום הפרה דהא מסקינן לקמן (דף ו.) דבועל נדה טבילתו ביום ולמאן דס"ד לקמן דטבילה בלילה הא קאמר דמפרישין ליה שעה אחת סמוך לשקיעת החמה ואם כן מצי טביל בליל ז' וישרוף הפרה למחר וי"ל למאי דפרי' לעיל (דף ב. ד"ה להוציא) דהא דטבול יום כשר בפרה הנ"מ טבול יום דטומאה דרבנן אבל טבול יום דבועל נדה שהוא דאורייתא אסרי רבנן אע"ג דמדאורייתא שרי אפילו טבול יום בטומאה דאורייתא מכל מקום רבנן גזרו בהן לפי זה ניחא ועוד איכא תנא

תורה אור

1. בָּעֵת הַהִוא אָמַר יְיָ אֵלַי פְּסָל לְךָ שְׁנֵי לוּחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וַעֲלֵה אֵלַי הָהָרָה וְעָשִׂיתָ לְּךָ אֲרוֹן עֵץ: דברים י א
2. וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי קֹמָתוֹ: שמות כה י
3. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה קַח לְךָ סַמִּים נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה בַּד בְּבַד יִהְיֶה: שמות ל לד
4. עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוֹצְרֹת כֶּסֶף מִקְשָׁה תַּעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ לְךָ לְמִקְרָא הָעֵדָה וּלְמַסַּע אֶת הַמַּחֲנוֹת: במדבר י ב
5. וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קְחוּ שְׂעִיר עִזִּים לְחַטָּאת וְעֵגֶל וָכֶבֶשׂ בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה: ויקרא ט ג
6. וַיֹּאמֶר אֶל אַהֲרֹן קַח לְךָ עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהַקְרֵב לִפְנֵי יְיָ: ויקרא ט ב
7. בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפַר בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה: ויקרא טז ג
8. וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאַיִל אֶחָד לְעֹלָה: ויקרא טז ה
9. כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְיָ לַעֲשֹׂת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: ויקרא ח לד
10. וַיִּשְׁכֹּן כְּבוֹד יְיָ עַל הַר סִינַי וַיְכַסֵּהוּ הֶעָנָן שֵׁשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתּוֹךְ הֶעָנָן: שמות כד טז

מסורת הש"ס

א) [ע"ז מד.], ב) גיר' ע"י ויקחו אליך שמן זית זך, ג) מנחות כח:, ד) גיר' ע"י משלך אני רוצה ואיני רוצה משלהם, ה) [לקמן עג: ע"ש], ו) [חולין כב.], ז) פ"א ריש לקיש, ח) פ"א וריש לקיש, ט) [לעיל ב.], י) [לקמן ד:], כ) [לקמן ה.], ל) [ליה], מ) [לקמן ו.], נ) [ט"ס עיין של"ה תורה שבע"פ וכ"ה ברש"י בע"י אפשר], ס) [תענית יא: ע"ז לד.], ע) [נ"ל דס"ל].

◆

גליון הש"ס

גמ' א"ל אלא מר מהיכא יליף. עיין ערכין דף ה' ע"א תוס' ד"ה והא מר:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כביכול. בשל יחיד משלך הייתי רוצה: (ב) שם ד"ה תחלה. יש בו עבודה: (ג) שם ד"ה אי. הכתוב בהן מעכב בהן:

◆

מוסף רש"י

כביכול. אם היה אפשר להיפטר לצבור בשל יחיד, בשלך הייתי רוצה יותר משלהם (מנחות כח:).

◆

תוס' ישנים

קח לך עגל בן בקר לחטאת ל"ל. שלא נכתב לקמן בשל ישראל שהרי כתוב אחר כך א) ומאת עדת בני ישראל תקח וגם לא בא לומר קח לך לכפרתך שהרבה מוכיח באותה פרשה שצריך כפרתן היה: אי מה מילואים כל הכתוב בהן מעכב וכו'. בירושלמי מותיב לה מהדא דהא ילפינן (זבחים דף סה.) ומלק והקטיר מה הקטרה בראשו של מזבח אף מליקה בראשו של מזבח וקי"ל (מנחות ד' מט.) ב) הקטרה לא מעכבא ולא אמרי' אי מה מליקה מעכבת וכו' עוד מגיה שם הרבה דברים שאין מעכבין הלמדין מהמעכבין ואין מתרץ כלום: זה בנה אב שכל הנכנס. דילפינן מהכא במה מצינו אי נמי ששת ימים מיותר מדכתיב ויקרא אל משה ביום השביעי: דחייש לטומאת ביתו. לכך אנו מוסיפין שביעי על ששה דאורייתא:

א) נ"ל ואל בני ישראל וכו' קחו שעיר עזים.
ב) עיין היטב בירושלמי ומפרשיו ונ"ל דברים המעכבים הלמדים ממלואים מעכבים (שיח יצחק).